

Pasen: En liefde is sterker dan de dood

zondag 5 april 2015

Vorbereid door: Corrie Hoogendorn, Annemarie Hoogwerdd Kroon, Ria Huisman, Liza Marquering, Christine Scheurkogel, Trinette Verhoeven, Fokke de Vries
Overweging: Trinette Verhoeven

Overweging

Vandaag gaat het over liefde. Over liefde die sterker is dan de dood. Over Pasen. Over Jezus de levende. Hij is aan het kruis gebracht. Zelfs de mensen die achter hem aan gelopen hebben, wilden hem weg hebben. Kruisigt hem, kruisigt hem, hebben ze geroepen. Het was maar een handjevol vrienden dat bij hem is gebleven. Zij hebben hem na zijn dood van het kruis gehaald en hem begraven. De zaterdag die volgde is voor hen een stille dag geworden. Zo stil dat zij de aarde hoorden ademen. Het zijn vrouwen die het op de derde dag niet meer uithouden en bij hem willen zijn, ook al is hij dood. De evangelist Johannes neemt ons mee met Maria van Magdala.

Maria is door Jezus bevrijd van de zeven demonen die haar leven beheersten. Ik kan me niet voorstellen wat dat is geweest: door 7 demonen bezeten. Misschien had Maria in onze tijd met de psychiatrie te maken gekregen. Maar 7 demonen: ze moet het zwaar gehad hebben. Tot Jezus kwam. Jezus heeft de ban gebroken. De demonen zijn verdwenen. Maria gaat met opgeheven hoofd haar weg. Is het gek dat ze een beetje verliefd op hem is? Of maak ik het nu te plat. Maria houdt van haar Jezus. Ze volgt hem waar hij gaat. Hij is haar redder. En nu is hij dood. Het moet verschrikkelijk voor haar zijn geweest. Gek makend. Maar nee, ze laat zich niet nog een keer gek maken. Ze gaat naar zijn graf.

En de lezing uit het Hooglied geeft een lichte toets aan haar gang. We worden verleid om haar gang te zien als die van het verliefde meisje, dat op haar bed niet tot rust komt, gedreven door een sterke innerlijke drang haar geliefde weer te zien. Liefde leren we bij haar kennen als een laaiende vlam. Niet te blussen. Als een innerlijke kracht. 'Ik zoek mijn lief. Ik zoek hem, maar ik vind hem niet.' Ze slaapt er niet van. Ze gaat zelfs 's nachts op weg. Ze spreekt de wachters op hun ronde erop aan. Hebben jullie mijn lief ook gezien? Weten jullie waar hij is? Misschien hoort u ook de vraag van Maria aan de tuinman. 'Als u hem hebt weggehaald, vertel me dan waar u hem hebt neergelegd, dan kan ik hem meenemen.' Heb je mijn lief ook gezien?

In de synagoge wordt het boek Hooglied gelezen op het Paasfeest. Daarom lezen wij het nu ook. In de synagoge is het hoofdverhaal dat van de bevrijding uit Egypte. Door het Hooglied daarnaast te lezen, wordt het verhaal van de uittocht een liefdesverhaal van God en zijn volk. God is de minnaar. Het volk zijn beminde. En Hij bevrijdt zijn beminde uit alles wat haar vasthoudt. Uit slavernij, uit verdriet, uit de dood. Het bevrijdingsverhaal uit Egypte is een krachtig verhaal. Maar de synagoge heeft in haar liturgie duidelijk willen maken dat bevrijding met liefde te maken heeft; met een laaiende liefde van zijn kant. Van Gods kant. En dat is heel spannend en vooral ook heel gewaagd. Hooglied brengt de zinnenprikkeling mee die bij het liefdesspel hoort. Kom mijn liefje, kom.

In de christelijke kerken wordt niet vaak uit het Hooglied geprekeerd. Waarschijnlijk is het gene. Gevoel van ongemak bij de onverholven seksuele toespelingen. En laat het duidelijk zijn. Ook in de synagoge is in het verleden wel eens getwijfeld aan het orthodoxe karakter van het Hooglied. Toen de canon van de bijbel moest worden samengesteld heeft het maar een haartje gescheeld of het boek Hooglied was terzijde geschoven. De naam van God werd er niet in genoemd. Mystici hebben steeds beter geweten, of ze nou joods waren of christelijk: zij hebben steeds geweten dat het zoeken hun eigen zoeken was naar hun geliefde God. Kus me, bemin me. Mystici identificeerden zich met het meisje dat op zoek ging naar haar geliefde. Zo gingen zij op weg naar God. En zo vonden ze God als een minnaar die allang op zoek was naar hen.

De beminde werd ook de kerk. Ik vind dat nog niet zo gemakkelijk te denken. Maar het is wel mooi. De kerk als het meisje. Misschien moeten we dan toch wat eenvoudiger worden. Ik zie het meisje van Hooglied altijd voor me als een jong ding. Bruin verbrand door de zon en het harde werk op het land. Op slippers, of misschien zelfs wel op blote voeten. Gespannen. Op zoek. En toch ook vrolijk. Vlinders in de buik. Wie durft

de kerk te zien als een jong meisje. Zo'n vrolijk jong meisje. Ik denk dat de kerk in onze hoofden als een bejaarde dame leeft. We moeten nog heel wat van onze zorgelijkheid afschudden om onszelf als dat jonge meisje te zien. Misschien ligt de levensgeschiedenis van Maria van Magdala dichterbij ons. Gebutst door het leven. Dat wel. Maar ook bevrijd. Geraakt door de liefde van Jezus.

Misschien moeten we ook wel leren dat liefde van alle leeftijden is. Dat ook oudere mensen beminnen. Mannen en vrouwen; mannen en mannen, vrouwen en vrouwen. En alleengaanden net zo goed. Het laaiende vuur mag ons allemaal aansteken. Van welke leeftijd dan ook. In een relatie of juist niet. Seksualiteit ligt altijd zo ingewikkeld bij ons. Het wordt meteen een ding. Zo is er rond Maria van Magdala een hoop gefantaseerd. Pausen hebben haar al gauw als hoer neergezet. Zo'n vrouw die achter een man aangaat. Dat kan geen nette getrouwde vrouw zijn, geen nette vrouw überhaupt. Dat moet een hoer zijn. Maar daar is nergens in de bijbel sprake van. Kunnen we zo slecht met liefde omgaan, dat de liefde van een vrouw, de laaiende liefde een smerig tintje krijgt. Het is toch eigenlijk al te erg.

Maria van Magdala is een voorbeeld van een mens die volhoudt. Die gaat voor de liefde. Die zelfs door de dood zich niet laat afschrikken. Ze blijft op zoek naar Jezus. Stelt u dat eens voor. Het is de derde dag na zijn overlijden. De sabbat is voorbij. Maria staat vroeg op. Ze gaat naar het graf. Ze wil dichtbij hem zijn. Ook als hij dood is. Is dat nou niet bijzonder. Ze heeft niet geslapen. Ze heeft op haar bed liggen woelen. Wat moet ze? Wat gaat er gebeuren? Ze gaat naar het graf. Het graf is leeg. Ze haalt de discipelen. Die constateren ook dat het graf leeg is en rennen snel weer weg. Maria blijft staan. Ze kan niet weg. En nu ga ik invullen. Maar ik zie hier haar wens hoe dan ook dichtbij Jezus te zijn. En haar wens wordt vervuld. Eerst zijn het twee engelen. En dan is het de tuinman. Jezus. Ze wil hem vastgrijpen.

Haar voorgangster in het Hooglied gaat rond, wordt gevonden door de wachters en vindt dan haar geliefde. En wat lezen we dan: Ze grijpt haar geliefde vast, en laat hem niet meer los tot ze hem in het huis van haar moeder gebracht heeft. Ik vraag me af of Johannes aan het Hooglied gedacht heeft. Deze vrouw grijpt haar geliefde vast. Maria mag Jezus niet vasthouden. Ze moet hem loslaten. Hij gaat naar het huis van zijn vader. Twee teksten die zo op elkaar lijken, gaan hier uit elkaar. En ik vraag me af, of het er mee te maken heeft dat de liefdesgeschiedenis van Jezus en Maria van Magdala niet afgelopen is. Dat hij voort gaat. Dat de geschiedenis verder moet. Dat de leerlingen, mannen en vrouwen, de wereld in moeten om Gods verhaal verder te vertellen.

De opstanding is een nieuw begin, niet meer en niet minder dan dat. De belofte van een nieuwe wereld. En het kan niet bij die ene blijven. Maria van Magdala moet er de leerlingen bij gaan halen. En die moeten er weer anderen bij gaan halen. De opstanding zoals wij die bij Johannes leren kennen heeft met de hele wereld en alle mensen te maken. Het is een universeel gebeuren dat niet tot één huis beperkt blijft. De liefde moet als een laaiend vuur over de aarde gaan en alle mensen in vuur en vlam zetten. Niet meer en niet minder is de inzet van God. De steppe zal bloeien... Dood, angst, gevangenschap: ze hebben hun langste tijd gehad en wij mogen onze rol vervullen in de verspreiding van die boodschap. Vandaag en alle dagen.

Amen.